

اطاعت و تمکین

ژان ژاک روسو در ضمن يك بحث فلسفی و اجتماعی بالحن شكليت آمیزی اینطور زمزمه میکند که « تمام گیرودارها و مشکلات و مشقات زندگانی انسان از آغاز تشکیل اجتماع ظاهر و پدیدار گشته است . »

این نکته را دانشمند بزرگ و محقق معروف اجتماع با دلی مکرر و خاطری افسرده بیان کرده است و بهمین جهت در پایان این شکایت نخواستہ است برای رفع مصائب و مشقاتی که از تشکیل اجتماع بوجود آمده چاره و علاجی هم بیندیشد . اسپنسر حکیم و فیلسوف شهیر انگلیسی نیز در این قبیل مباحث بطور محسوسی با ترانه های روسو موافقت و هم آهنگی کرده است .

چه عواملی این بحث و گفتگورا تقویت کرده و گاهی اوقات آنرا سخت مبهم و پیچیده جلوه میدهد؟

طغیان آمال و آرزوها ، امیال و خواهشهای بی پایان درونی و سایر تمایلات نكوهیده ، با وسعت بی انتها و سطح بیکران خود افکار و قوه ممیزه انسان را بخود مشغول ساخته است . اگر نیروی تعلیم و برکات تربیت از شدت امیال نفسانی نکاهد و در این مبارزه فائق نیاید بایستی اعتراف کرد که زحمات دانایان و تحقیقات علمای علم- الاجتماع خواهی نخواهی بهدر رفته است .

نخوت و خودخواهی از آنگونه موانعی است که در مقابل تعادل و موازنه ای که تربیت در روح افراد ممکن است بوجود آورد باخثونت و درشتی قد برافراشته است . بدون تردید وقتیکه این صفت مذموم رنگ طبیعی و جبلی بخود گرفت ستیزه و مبارزه با آن دشوارتر میشود .

بواسطه سهل انگاری و عدم توجه پدر و مادر و اولیای طفل ، خودخواهی

و حسادت در غالب اوقات در شئون و مظاهر خانواده ریشه میدواند. اگر تربیت خانوادگی در اینموقع نتواند از بروز این صفات جلوگیری نماید مبارزه با آن در دوره های تحصیلی طفل کاری صعب و مشکل خواهد بود. تربیتهای ناقص که در بعضی مواقع در رسوم و عادات خانواده دخیل بوده و غالباً بر شدت صفات اثری میافزاید بهیچوجه نخواهد توانست از مضرات خصائل ناپسند طفل بکاهد و بهمین دلیل وقتیکه گروه اطفال در موقع مقرر دسته دسته بدبستانها تقسیم میشوند مدیران و آموزگاران دبستانها بلافاصله باین سلسله عادات و رسوم رنگارنگ که بر طرف کردن آنها مستلزم تدبیر کافی و ابتکار و شکیبائی و تجارب تدریجی است مواجه میشوند.

آموزگاران و دبیران بایستی بوسیله مختلف حس انتباه و توجه نفس را در روح و قوای حساس دانش آموزان بیدار نموده و حتی الامکان ذهن و ضمیر آنان را به نظامات آموزشگاه آشنا نمایند بزرگان و پیشوایان تعلیم و تربیتی ما از قدیم الایام توصیه نموده اند که پس از طی مراحل مقدماتی بایستی استعداد و قوای غریزی اطفال را برای قبول احکام مربیان و اطاعت و تمکین از فرمان آموزگار و استاد حاضر و مهیا ساخت.

در میان غوغا و آشفتگی اجتماع محل و مأمنی که آنرا مدرسه و به **ایمان** آموزشگاه نام گذارده اند باین رشته نظامات و قوانین تعلیم و تربیتی برای مبارزه با تجاوزات و طغیانهای اجتماعی مهیا شده است.

تشکیلات این محیط آرام و باصلابت محققاً با رسوم و قواعد سایر تشکیلات اجتماعی متمایز است. فرهنگی که برای تربیت اطفال و جوانان آموزشگاهها تدوین شده و مورد عمل و آزمایش قرار میگیرد طبعاً آراء و عقاید مختلفی را که در محیط مدرسه حکمفرماست تحت الشعاع خویش قرار میدهد.

قوانین و نظامات هر آموزشگاه روح و حقیقت آن آموزشگاه را تشکیل میدهد بنابراین اگر اینگونه اصول و نظامات بدست فراموشی و سهل انگاری سپرده شود و

یا عقاید و نظرات ست و بیدوامی جانشین آن گردد بهیچوجه نمیتوان نفوذ امر و اطاعت فرمان و یا نصایح و اندرزهای معلمین و استادان را در محیط آموزشگاه انتظار داشت و این مؤسسه تعلیم و تربیتی مقام و منزات حقیقی خود را از دست خواهد داد.

چگونه میتوان اجرای نظم و تنفیذ اصول و مبانی آموزشگاه را بکامل ترین صورت خود نشان داد؟

موفقیتها و پیشرفتهای عظیم انسان در مراحل تمدن اگر محصول ایمان نباشد دارای هیچگونه قدر و قیمتی نبوده و ثبات و دوامی نخواهد داشت. ایمان مهمترین پایه و اساس اجرای قوانین و نظامات هیئت اجتماع بشمار میرود.

سعدی بلسان تشبیه و کنایه میفرماید: «تلمیذ بی ارادت عاشق بی زر است و فرونده بی معرفت مرغ بی پر...»

این بیان شیوا که مربی و پیشوای زندگی و اخلاق با صراحت لهجه ادا نموده یکی از عالی ترین اصول و طریقه پیشرفت تربیت اطفال و جوانان را تشریح و توضیح نموده است.

معلمین برای اینکه بتوانند در روح دانش آموزان نفوذ قطعی داشته باشند بایستی ایمان و حسن عقیده محصلین را نسبت بخود تقویت دهند و محققاً بهترین وسیله برای نیل بمقصود اینست که معلمین و یا مربیان اطفال رفتار و کردار خویش را در داخل و خارج آموزشگاه تحت دقت و بازرسی دقیقی قرار دهند. باید متذکر بود که از همینجا اجرای وظیفه سنگین کارکنان و معلمین آموزشگاهها آغاز میشود.

ایمان میتواند در سخت ترین مراحل تبدلات و تحولات فکری، حس اطاعت و تمکین را در قوای حساس جوانان بیدار نموده و معلمین را در اجرای مقررات آموزشگاه مخصوصاً تحلیل عادات ناپسند اخلاقی دانش آموزان از قبیل بخل، کینه، خودخواهی و نخوت و غیره نبرد و قدرتی عظیم بخشد.

قوانین و نظامات اجتماعی را پیوسته با توه ايمان و حس اطاعت و تمکين افراد جامعه رابطه محسوس و مستقیمی است .
استقرار و تحکيم اساس اين قوه محققاً در محيط آموزشگاه صورت پذير می باشد و بعبارت ديگر احياء و پرورش قوه ايمان یکی از اصول فن تعليم و تربيت است .

مسافرت اکتشافی دانش آموزان

در تابستان گذشته عده ای از دانشجویان ریاست موری لوبک رئیس انتخابی هیئت اکتشافی آموزشگاههای لندن، مسافرتی بنواحی مجهول لایلد کرده و موفق با کشفیات مهم و قابل توجهی گردیدند . پس از بازگشت هیئت دانشجویان موری لوبک در جلسه انجمن سلطنتی جغرافیائی در پیرامون این مسافرت و زحمات دانشجویان نطق مفصلی ایراد نمود .
مطابق بیانات مشارالیه توفیق دانشجویان در این مسافرت نه تنها از لحاظ اکتشافات جغرافیائی بوده است . بلکه برخی از محصلین بسائنه غربیه نظری خود مجموعه های نفیسی از نباتات ، پرندگان و خزندگان عجیبی که مخصوص نقاط مجهول بوده ترتیب داده و مجموعه های خود را تقدیم موزه تاریخ طبیعی بریتانیا نموده اند .
این مجموعه ها مورد توجه مخصوص علماء تاریخ طبیعی واقع گردیده و جوایزی برای دانشجویان مزبور تعیین کرده و ارزش علمی مجموعه ها را تصدیق کرده اند .
مطابق نقشه ای که هیئت مزبور برای يك مسافرت اکتشافی دیگری طرح کرده در تابستان آینده برای کشف نقاط مجهول مسافرتی به منطقه نیوفاندلاند خواهد نمود . در این مسافرت دانش آموزان از سن شانزده سالگی تا نوزده سالگی می توانند شرکت کنند . این هیئت مامور خواهد بود که برخی نقاط نامعلوم را مسافرت کرده و نقشه دقیقی از آن ترتیب دهد عده ای از دانشجویان که هم اکنون برای این مسافرت نامزد شده اند داوطلب گردیده اند که مجموعه های مفیدی برای موزه تاریخ طبیعی بریتانیا فراهم آورند و برای جمع آوری آن دستور های لازم را از موزه اخذ کرده اند .
این مسافرت تقریباً پنجاه روز بطول خواهد انجامید و تمام مخارج هر فردی از دانشجویان بالغ و پنجاه لیره خواهد بود که از صندوق انجمن جغرافیائی پرداخته میشود